

Министерски съвет

Портал за обществени консултации

(www.strategy.bg)

проект на НАРЕДБА за изменение и допълнение на Наредба № Н-6 от 11.12.2009 г. за формиране и управление на музейните фондове (обн., ДВ, бр. 2 от 8.01.2010 г.)

[линк към консултацията](#)

Информация

Откриване / Приключване: 21.02.2019 г. - 21.03.2019 г. Неактивна

Номер на консултация: #4056-K

Област на политика: Архив - Култура

Тип консултация: Акт на министър

Вносител: Министерство на културата

Тип носител: Национално

Изменението и допълнението на Наредба № Н-6 за формиране и управление на музейните фондове е свързано с необходимостта от въвеждане на нови изисквани, регламентирани със Закона за културното наследство (чл. 34, ал. 6). Наредбата е приета през 2009 г. и част от текстовете следва да бъдат съобразени със съвременните тенденции в дейността на музеите, музейната практика и развитието на информационните технологии.

Отговорна институция

Отговорна институция

Министерство на културата

Адрес: София, София 1000, бул. Александър Стамболийски 17

Електронна поща: delovodstvo@mc.government.bg

Начини на предоставяне на предложения и становища

- Портала за обществени консултации (изисква се регистрация чрез имейл);

- Електронна поща на посочените адреси;
- Системата за сигурно електронно връчване <https://edelivery.egov.bg/> (изисква се квалифициран електронен подпис или ПИК на НОИ);
- Официалния адрес за кореспонденция.

Документи

Пакет основни документи:

[проект на наредба - вер. 1.0 | 21.02.2019](#)

[мотиви - вер. 1.0 | 21.02.2019](#)

[Справка за отразяване на предложенията и становищата - вер. 1.0 | 16.10.2020](#)

Консултационен документ:

Справка становища:

Коментари

[Коментари \(pdf\)](#)

[Коментари \(csv\)](#)

Автор: Магдалена Жечева (21.03.2019 16:52)

Осчетоводяване ДКЦ и др.

§ 3. В чл. 2, ал. 6 се изменя така:

„(6) Движимите културни ценности, инвентирани в музейните фондове се отчитат счетоводно съгласно действащото законодателство“.

Това ще натовари музейните специалисти и счетоводните лица в музеите с дейност на оценяване на десетки и стотици хиляди културни ценности във фондовете, които като такива с годините променят стойността си. Във връзка с това има и писмо на министъра на финансите Изх. № 92-00-474/ 21.12.2017 г.

ПРЕДЛАГАМЕ ДА ОСТАНЕ СТАРИЯ ВАРИАНТ, А ИМЕННО:

Чл. 2, ал. (6) Движимите културни ценности, инвентирани в музейните фондове, се отчитат оперативни и извънсчетоводно от лицата, които отговарят за тях.

X x x x x

Чл. 6д (1) За резултатите от идентификацията комисията изготвя експертно заключение по образец съгласно **приложение № 6** към чл. 17, ал. 1 от Наредбата по чл. 107 от ЗКН.

Грешка - Въпросното Приложение не е № 6, а № 9

X x x x x

§16. В чл. 16 се правят следните изменения:

1. Ал. 1 се изменя:

„ (1) Отчетното обозначение върху движимата културна ценност се изписва четливо и трайно, с определен цвят и вид боя, избрани от музея.“

Предвид спецификата на материала от който са направени различните ДКЦ да не отпада, а да остане в чл. 16,

- ал. 1 възможността да се използва -„ боя или туш, избран от музея“.

- ал. 2 - да остане -„Обозначението с туш се покрива с лак.“

Автор: Недко Недков (21.03.2019 12:06)

Предложения за промени

Чл.2, ал.6 - „ДКЦ, инвентирани в музейните фондове се отчитат счетоводно съгласно действащото законодателство

Съгласно Закона за счетоводство – чл .9, ал.1 т.3, т.6 като второстепенен разпоредител по бюджетни кредити, се изисква да се водят синтетични и аналитични счетоводни регистри, в това число и на активите с историческа и художествена стойност. Хипотезата на **Чл.2, ал.6 от проекта на Наредбата** е в унисон със Закона. Това означава, че се изисква да посочим общата стойност на художественя /музейния/ фонд, т.е. да съберем стойностите /цените/ от различните години по инвентарни книги; настоявало се е да извършим деноминация на инвентирани в периода 1993 – 1999 г. творби. Считаме, че това не е възможно да става по този начин, че е некоректно извършване на механичен сбор или деноминация на цените на художествените произведения.

Предложение

Да се направят промени в Закона за счетоводство, относно отчитането на ДКЦ.

В наредбата да остане текста за извънсчетоводно отчитане на ДКЦ.

Относно: §26. В чл. 27 текстът след „електронна обработка“ се заличава.

При отпадне формулировката „**по Единен софтуер за управление на музейните фондове, одобрен от министъра на културата**“ е необходимо да се изработят общи критерии, след което всеки музей да има право да разработва и поръчва по тях софтуер. При електронната обработката на НАУЧЕН ПАСПОРТ и при цифровото заснемане на ДКЦ е необходимо регламентиране на показатели като: размер, резолюция, формати, вид компресия и т.н. – JPG, PNG и TIFF или др. универсални формати като PDF. Това е важно за възможността да се ползват с компютри с друга операционна система и различен софтуер. Необходимо е и обвързването на електронния научен паспорт с евентуален софтуерен продукт за бързо търсене и създаване на картотеки по различни показатели – автори, теми, година на създаване, азбучен ред и т.н., а не просто сбор от текстови формати като docx и др.

Създаването и изпълнението на "вътрешни правила за начина на създаване, допълване, архивиране и **възстановяване** на информацията в електронен вид" не е от компетенцията на музеите. На този етап музеите не разполагат със щат и финансов ресурс за IT специалисти.

Автор: Мария Манолова (20.03.2019 17:13)

§25. В чл. 26 нова ал. 7 "Директорът на музея утвърждава със заповед вътрешни правила за начина на

В този си вид новата алинея залага един сериозен проблем, който ще се разраства в бъдеще. Липсата на общи за всички музеи ясни правила и процедури за дигитализация на практика ще създаде разнобой между базите данни, които всеки един музей субективно ще прави и в бъдещ момент те ще се окажат несъвместими за цялостна обработка. Смятаме, че е наложително да се работи по един нарочно изработен за целта софтуер, съобразен с конкретните нужди на музейните фондове.

Автор: Мария Манолова (20.03.2019 17:06)

§18. В чл. 19 се правят следните изменения и допълнения: Създава се нова ал. 4: „(4) Във фондохранил

При така заложения текст се оказва, че във фондохранилищата не може да се съхранява т.нар. масов материал от разкопки. Ако подобно нещо се приеме, ще се наложи той да бъде съхраняван някъде другаде - в експозициите на музеите, в кабинетите на музейните служители, някъде по коридорите или просто да бъде изхвърлен. Последното ще е сериозен удар за статистическата обработка на археологическите материали от обектите и би изкривила реалната картина за тях в бъдеще. Именно масовият материал дава първичната база, от която се стига до окончателната научна интерпретация на откритите паметници.

Проблем възниква и при изготвянето на експертизи за следствие, прокуратура и съд. При невъзможност за съхраняване на веществените доказателства в охраняван фонд, едва ли някой колега би приел такива предмети за експертиза в музейни условия.

Автор: Мария Манолова (20.03.2019 17:01)

§16. В чл. 16 се правят следните изменения: 1. В ал. 1 се изменя: „Отчетното обозначение върху движи

Няма как с "определен цвят и вид боя" да се поставят отчетните обозначения върху всички предмети в един музей. Изборът на материала, с който се правят те зависи от материала на смя предмет, върху който се поставят - камък, метал, дърво, плат или хартия; от големината на съответния паметник; от мястото му на съхранение - на открито или на закрито.

Автор: Мария Манолова (20.03.2019 16:59)

§10. Създава се нов чл. 9а.

Не става ясно кои са точно формулярите и регистрите, които ще се вписват във въпросната книга.

Автор: Мария Манолова (20.03.2019 16:58)

§8. Създава се нов Раздел IIа с наименование „Идентификация на придобити от музея вещи“ с чл. 6а – 6

В чл. 6а, ал. 1 се казва: "Музеите извършват идентификация по реда на този раздел, когато придобият вещ, която може да се определи като културна ценност". В ал. 2 на същия член се казва: "На идентификация подлежат всички вещи придобити и предоставени на музея". Коя от двете алинеи е водеща - тази, която казва, че се извършва идентификация на придобитите вещи, които могат да се определят като КЦ, или тази, която казва, че се идентифицират всички придобити вещи?

Също така, кой решава в чл. 6а, ал. 1 дали придобитата вещ може или не може да се определи като КЦ, което да доведе до свикване на комисия?

Автор: Мария Манолова (20.03.2019 16:54)

§ 4, т. 3. В чл. 3 ал. 5 след думата „основния“ се добавя „ и обменен“.

Това позволява с предмети от Националния музеен фонд (т.е. културни ценности-национално богатство по ЗКН, чл. 34, ал. 2) да се извършват правни сделки, тъй като чл. 114, ал. 2 от ЗКН дава това право на предметите, записани в обменния фонд на музея.

Автор: Мария Манолова (20.03.2019 16:52)

§ 3. В чл. 2, ал. 6 се изменя така: „(б) Движимите културни ценности, инвентирани в музейните фондове

До момента инвентираните предмети са задбалансни активи и не се остойносттават в пари. Има нарочно мнение на министъра на финансите по този въпрос. Няма как да

се оценяват в левове паметниците на културата, особено тези с археологически произход, а още по-малко и тези с високо морално и сантиментално значение за българската история, много от които са буквално безценни. Ако се следва логиката на другите активи на музеите, трябва да има овехтяване и те са де обезценяват. Да не говорим, че има единен държавен стандарт, по който едни и същи предмети (монети, ардени, медали, оръжие, накити и др.) да получават една и съща стойност навсякъде в страната.

Автор: Жулиета Калчева (20.03.2019 14:07)

ОТНОСНО: проекта за изменение и допълнение на наредба Н - 6 от 11.12.2009 г.

От НВИМ:

§ 7. В т. 4 има текст „аудио-визуални записи и др.“, което смислово не се различава от текста на т. 6 – „видео и аудио материали ...“

В т. 9 **текстът да бъде продължен с:** „..., определена според Приложение 12 към чл. 21, ал. (4) от НАРЕДБА № Н-3 от 3 декември 2009 г. за реда за извършване на идентификация и за водене на регистъра на движими културни ценности.“

Мотив: ако се има предвид тази **възрастта по Приложение 12** или се има предвид друг критерий за възраст, то следва да бъде ясно и точно посочен. Предвид профила на НВИМ, който събира, съхранява и представя движими вещи, свързани с настоящето развитие на Българската армия, предметите от съвременността не би трябвало да попадат в НСФ, а в основен, т.е. да бъдат окачествени като движими културни ценности (ДКЦ)

§ 8. В Чл. 6 б предлагаме:

(2) – текстът да се измени по следния начин:

„Заповедта по ал. 1 се издава в края на всеки месец, като в същата се посочва срок за изпълнение “

Мотив: с оглед постъплението на движими вещи във времето и тяхното количество, в случай на ежедневно получаване на вещи, в определен момент ще се получи така, че всеки ден ще трябва да се издава заповед за идентификация за всяка една вещь спазвайки 14 дневния срок, а предложението ни за промяна е с оглед общото им идентифициране с една заповед месечно

Чл. 6 д

(5) В края на второто изречение се добавя: „..., когато тя е отделно отпечатана и залепена върху листа на отпечатаното на хартия експертно заключение.“

След третото изречение да се добави: „Когато в хартиения вариант на експертното заключение снимката съставлява неразделна, принтирана заедно с текста част, подпис и печат не се полагат.“

(9) В края на изречението „електронен носител“ да се замени с „електронен формат“

§11. В чл. 10 считаме, че има объркване на номерацията. В досегашния текст липсва ал. 5.

§13. Досегашната уредба на чл. 13 не кореспондира със сроковете на новосъздадения чл. 6б. Считаме, че чл. 13 като цяло трябва да бъде съобразен с направените нови предложения на чл. 6б.

§ 19. Чл. 20 ал. (3) В края на текста в тази алинея да се добави: „... съгласно Наредба Н-4/2013 г. за условията и реда за представяне на ДКЦ“

§ 20. В сега действащата наредба и в предложените промени няма текст, който да регламентира реда, по който длъжностното лице, определено да отговаря за съхранението на ДКЦ във фонда, приема новопостъпилите след идентификация и научна обработка вещи. В някои музеи МОЛ-ът за ДКЦ и извършващият научна обработка са различни служители и е необходимо да има определен ред за предаване – приемане, което в други музеи може и да не се налага.

Затова предлагаме в чл. 21 да се добави текст като второ изречение, продължение на съществуващия в ал. (1): „Приемането във фонда става по ред, утвърден с вътрешните правила на музея“.

Или предлагаме да се състави бланка на Акт за предаване и приемане, която да включва необходимите за тези процедура реквизити.

§ 41. Приложение № 7 към чл. 12, ал. 3...

В Инвентарната книга за културни ценности – монети

Да се добави колона „Наименование“, което да позволява да бъде посочен вида и наименованието на монетата – например „монета - акче“, „монета - талер“, „монета - лев“.

При така предложеното разпределение на колоните няма къде да бъде вписана тази основна характеристика на една монета. Предлагаме: ...след колона „стар инв.№“ да има нова колона „наименование“ и за да се пести място – да има обединяване на няколко колони в една – например „метал“, „размер“ и „тегло“, както и при описанието – аверс, реверс....

Автор: Елеонора Авджиева (20.03.2019 09:03)

Коментар относно счетоводното отчитане на ДКЦ от МНХЗПИ - Троян

Казусът със счетоводното отчетане на ДКЦ е обсъждан многократно през годините, като специалистите от нашия музей са поставяли въпроси към одитори.

Проблемите идват от това, че не всички експонати имат адекватна цена при тяхното придобиване, или пък имат такава, но тя е нереалистична към момента. За да се постави такава цена са нужни оценители, като за някои фондове това трябва да са тесни специалисти. Например, в троянския музей има фонд оръжия, но няма служител специалист по оръжия. Същото е с фонд монети, и други.

Освен това, счетоводната дейност би трябвало да отразява икономическото състояние на предприятието, а конкретният актив (в случая ДКЦ) да има цена, при която предприятието ще получи икономическа изгода. В случая с експонатите, икономическа изгода не може да се очаква, тъй като те не се продават и техен собственик не е музея. Той единствено ги стопанисва.

Освен това, повечето експонати не са закупени, за да имат цена на придобиване, а са придобити чрез дарения, или чрез археологически разкопки и т.н.

Не на последно място, някои фондове разполагат с десетки хиляди експонати, и в случай, че е нужна нова оценка на всеки един от тях, трудът по оценяването им ще продължи години, а дотогава тяхната цена ще се промени.

Предлагаме експонатите да продължат да се водят извънсчетоводно. В противен случай, Министерството на културата да подsigури съответните оценители, да ги командирова и да им заплати хонорари, за да остойността фондовете.

Автор: Ваня Донева (19.03.2019 22:45)

Относно предложеното ново наименование на Наредбата ...

§ 1. Наименованието на наредбата се изменя така:

"Наредба № Н-6 от 11.12.2009 г. за формиране, управление и идентификация на музейните фондове".

Доколко е адекватно промененото наименование на Наредбата? Как да тълкуваме "идентификацията на музейните фондове"? Идентификация означава установяване на тъждественост на неизвестен обект с известен, на базата на определени признаци. Следователно, музейните предмети, които са включени във фондовете, са с вече установени качества на движими културни ценности или такива, които имат отношение към изследователската работа на институцията. Извършва се идентификация на предмети, преди инвентарирането им. Какво да разбираме под "идентификация на музейните фондове"? Търсене на нова тъждественост?

Автор: Milen Nikolov (19.03.2019 13:34)

Подкрепа за мненията

Придържам се към мнението на колегите по останалите поставени въпроси, както и с направените предложения

Милен Николов

Автор: Milen Nikolov (19.03.2019 13:30)

За счетоводното отчитане

Напълно съм съгласен с коментарите и предложенията на колегите. Особено е важен въпросът със счетоводното отчитане. Това е един безкраен, постоянно появяващ се казус, който причинява периодично сериозни тревоги в гилдията. Завеждането на ДКЦ със стойност е нож много остриета. Самата стойност неясно по какви критерии ще бъде установена, и незнайно от кого, понеже в музеите няма щатни оценители. Самата стойност не е константа - тя се променя всяка година, а и в по-кратки срокове. Да не забравяме и нещо друго - музеите са стопани, не собственици на ДКЦ. Така че най-доброто поне за нас е ДКЦ да продължат да се отчитат извънсчетоводно.

Милен Николов, РИМ-Бургас

Автор: Борис Хаджийски (18.03.2019 16:57)

Предложения по проект на Наредба №Н-6

Предложение: В чл. 30, ал.1 да отпадне „ежегодната“.

Мотиви: В чл. 30, ал.1, т.1-3 е уточнено в кои случаи инвентаризацията е ежегодна и кога се извършва на пет години.

Предложение: Да отпадне чл. 33.

Мотиви: При евентуалното въвеждане на чл. 33 ще се създаде допълнителна бюрокрация, защото по този начин ще изпълняваме, задължително вече, подобна процедура като при бракуване и ликвидация на ДКЦ. Предметите от НСФ не са културни ценности и не следва да бъдат третираны по същия начин като тях.

Защо е необходимо да присъстват представители на собственика и на Министерство на културата при ликвидацията? **Считаме, че следва да оставим бракуването и ликвидацията на предметите от НСФ само на отговорната преценка на директорите и специалистите в музеите.**

Автор: Борис Хаджийски (18.03.2019 16:56)

Предложения по проект на Наредба №Н-6

Предложение: Да отпадне новата алинея 4 на чл.19, която гласи:

Във фондохранилищата не се допуска съхранението на неидентифицирани или неинвентирани движими културни ценности и предмети.

Мотиви: Считаме, че все още е доста рано за това изискване. Не всички музеи разполагат с площи за съхранение отделно на инвентирани и отделно на

неинвентирани ДКЦ или предмети. Разпоредбата би създавала сериозен проблем на тези музеи да изпълнят подобно изискване и същите биха търпели санкции по тази причина. **При наличие на достатъчно площи за фондохранилища на все повече увеличаващите се в музейните фондове ДКЦ, както и на свободни площи за предмети в процедура на идентификация, съдебно-археологическа експертиза и т.н., тогава може да влезе в сила подобно изискване.**

Предложение: От чл.29, ал. 1, ал.2 и ал.б, т.3 да отпадне: **вещи.**

От чл.30, ал.1 да отпадне: **вещи.**

От чл.30, ал.1, т.1 да отпадне: **и научнопомагателен фонд.**

От §1, т.2 от Допълнителната разпоредба да отпадне: **и научнопомагателния фонд.**

Мотиви: Не е оправдано да се сравняват ДКЦ с предметите от НСФ и да се въвеждат същите изисквания за инвентаризация на този фонд като на основния и обменния. Музеите разполагат с десетки хиляди рисунки, карти, таблици, диаграми, схеми, чертежи, макети, печатни материали, излезли в масов тираж, както и други предмети, **които не са културни ценности. Тези, вече задължителни според новия текст, инвентаризации** ще доведат до допълнително натоварване и проблеми за музеите, които с оглед на огромното количество подобни предмети, с които разполагат, **ще са задължени** съгласно този текст да извършват инвентаризации, ангажирайки времето на няколко специалисти, които няма да правят нищо друго освен да влизат от една инвентаризация в следваща. Тези специалисти имат други, доста по-отговорни задължения. Какво пък да кажем за музеите с ограничен състав? **Считаме, че следва да се гласува доверие на директорите на музеите сами да преценяват кога и как да извършват инвентаризация на научнопомагателния фонд.**

Автор: Борис Хаджийски (18.03.2019 16:54)

Предложения по проект на Наредба №Н-6

Предложение: Чл.2, ал.б да остане непроменен, а именно: Движимите културни ценности, инвентирани в музейните фондове, се отчитат оперативно и извънсчетоводно от лицата, които отговарят за тях.

Мотиви: Ако бъде приет текстът в проектонаредбата, съществува реална опасност музеите да бъдат третирани по общия ред със задължението за счетоводно отчитане на движимите културни ценности като другите активи. Предложеният в проекта текст може да доведе отново до спорове със Сметната палата и последващи комуникации с Министерство на финансите за получаване на указания. Не следва отново да създаваме възможности за различни тълкувания.

Още повече, в писмо с изх.№ 92-00-474 от 21.12.2017 г. на министъра на финансите до БНК на ИКОМ изрично е подчертано, че: „По своето естество активите с

историческа или художествена стойност нямат пазарен аналог, поради което това се явява трудно преодолима пречка за тяхното балансово признаване, **тъй като такива активи не могат да се оценят надеждно**. Предвид на това, доколкото наличните активи с историческа или художествена стойност не могат практически да се оценят или такова оценяване за целите на балансовото им признаване е свързано с неоправдани разходи на време и ресурси, **те не следва да се признават балансово**.

Предложение: В чл.10 да се въведе нова ал.б - **може да извършва процедура по идентификация в случаи, определени със заповед на директора на музея.**

Мотиви: Предоставя се право на фондовата комисия да извършва процедура по идентификация в случаи, когато директорът прецени. По този начин ще се облекчи работата на музеите с малка численост и при идентификация те няма да имат задължението да назначават още една комисия. В мотивите на Министерство на културата по проектонаредбата е предвидена тази възможност, но в самия проект текстът е пропуснат.

Автор: Атанас Киряков (18.03.2019 15:16)

Електронни паспорти

ПРИВЕТСТВАМЕ нормативното утвърждаване на електронните паспорти, НО:

§25. В чл. 26 (6) 1 - "Електронният паспорт се изготвя в общодостъпен формат - **odt. Docx** и др"

Наистина ли под електронни паспорти се разбира сбор от необвързани документи, създадени в текстов редактор? След толкова години работа по дигитализация на музейните колекции сме постигнали замяна на пишещата машина с компютър, и автоматизация в рамките на copy/paste?...

Ако няма да има единен музеен софтуеър, музеите трябва да се стимулират да създават собствени приложения за работа с някоя от системите за управление на база данни. В една СУБД паспортите, експертните заключения, описите (по актове, мол, топография), разнообразните картотеки и необходимите протоколи не съществуват като самостоятелни статични единици, а се генерират динамично от базата данни за печат или преглед на екран; при необходимост от изпращане на документ в електронна форма извън музея се експортира PDF файл.

Автор: Атанас Киряков (18.03.2019 15:14)

Музейна информационна система

§26. В чл. 27 текстът след „електронна обработка“ се заличава.

Заличената фраза е "по единен софтуер, одобрен от министъра на културата."

Означават ли това, че МК се отказва от идеята за единен софтуеър за управление на музейната информация?

Необходим е самостоятелен нов раздел «Музейна информационна система», особено при наличието на:

ЗКН, 2019:

Чл. 14. (1) Министърът на културата или определено от него длъжностно лице от състава на министерството:

...

12. (изм. - ДВ, бр. 92 от 2009 г., в сила от 20.11.2009 г.) **координира, организира и контролира дейността по:**

...

д) (нова - ДВ, бр. 89 от 2018 г.) **дигитализация на културното наследство;**

В какво точно се изразява координирането, организирането и контролирането на дигитализацията според текстовете в проекта?

Автор: Атанас Киряков (18.03.2019 15:09)

Акт за приемане-предаване

§36. Приложение № 2 към чл. 9, ал. 1 се изменя така:

Приложение № 2 към чл. 9, ал. 1

Липсва санкция на директора и печат, за да може своевременно да издаде заповед за идентификация за да се спазва срока за издаване на заповед

Автор: Атанас Киряков (18.03.2019 14:26)

Срокове за идентификация

Според чл. 66,(2) - 14-дневен срок за издаване на Заповед за идентификация след постъпване на вещь е прекалено кратък и неприложим за оперативна работа на музеите.

Предложение: 6 месеца

Автор: Атанас Киряков (18.03.2019 14:18)

Мнение за счетоводно отчитане

Относно предложението за промяна на чл.2, ал. 6 смятаме за целесъобразно да се запази оперативното извънсчетоводно отчитане на музейните фондове.

С писмо № 92-00-474 от 21.12.2017г. министъра на финансите е дал санкция, че активи с историческа и художествена стойност, каквито се съхраняват в музеите, продължават да не се включват в баланса, тъй като не е възможна тяхната оценка; те не подлежат на обезценка и преоценяване

Автор: Силва Терзиянова (14.03.2019 12:06)

Промени в чл. чл. 6,7 и 21

1. Относно изменението на чл.2 ал.6. Коя норма от *действащото законодателство* налага счетоводно отчитане на културни ценности , инвентирани в музейните фондове?

В свое писмо от м.ноември 2017 година, адресирано до Комисията по култура в Народното събрание, Министъра на културата и Министъра на финансите УС на БНК на ИСОМ аргументирано посочва защо това е невъзможно за изпълнение от музейните институции. Поради това буди недоумение включването на такъв текст в подзаконов нормативен акт .

Колегите от Музея в Балчик са добавили и друго основание, според което тази норма трябва да отпадне.

2. Текстът на чл.6 обяснява какво се включва в научно-спомагателния фонд на музея и там е добавена нова т.9 със смущаващ текст : „вещи от съвременността, които съответстват на тематичния обхват на музея и в съвкупност представляват научен, културен, обществен и религиозен интерес, *но не отговарят на критерия за възраст за културна ценност*“ . От тук произлиза нормата творби на съвременни автори като Крум Дамянов, Величко Минеков, Емил Стойчев, Иван Газдов и др. да бъдат включвани в НСФ, а не в основния фонд на Галерията.

Вярно е, че според чл.7 ал.4 т.3 на Закона за културното наследство не са културни ценности „произведения на изкуството.....,които не са по-стари от 50 години;“ , но ал.5 на същия член дава възможност предмети с важно историческо, културно или научно значение по ал. 4 могат да бъдат идентифицирани по реда на този закон като културни ценности.

Предлагам текстът от Наредбата „*но не отговарят на критерия за възраст за културна ценност*“ да отпадне.

Чл.21 ал.2 Вероятно се визира промяна в изречение 3, а не 2. Тъй като така формулирана промяната би довела до отпадане на старото изречение 2, в което е посочен състава на комисията, извършваща приемане-предаване на движимите културни ценности.

Автор: Исторически музей-Балчик Исторически музей-Балчик (14.03.2019 11:23)

Мнение

Коментар: Не е редно Наредба Н-6 да се съобразява с дейността само на Националните и Регионалните музеи. Положението в Общинските музеи по отношение на щат е трагично, тъй като численият състав е изключително ограничен. Едно лице изпълнява длъжността уредник, фондохранител, екскурзовод, билетопродавач и всичко останало (библиотека, научен архив, домакин) при това, в нашия конкретен случай се обслужват и стопанисват няколко отделни сгради-Художествена галерия, Етнографска къща, Възрожденски комплекс и Исторически музей, като за всеки отдел (сграда) отговаря само един човек. Как при тези обстоятелства, да се спазят всички изисквания по наредбата като отсъствието на само един служител води до физическата невъзможност за изпълнението им?

Автор: РАМ Пловдив (14.03.2019 11:07)

Още към § 3. В чл. 2, ал. 6.

Към чл. 2., ал.6.

Коментар: Конкретно за археологическите ценности:

Музеят придобива ДКЦ чрез археологически разкопки, а не ги купува, за да имат стойност.

Няма нормативна база, която да регламентира начина и критериите за остойностяване (оценяване) на археологическите ценности.

В международната музейна практика такова остойностяване на ДКЦ няма, то е нецелесъобразно и непризнато и в европейската практика.

Казусът е обсъждан многократно: ВЖ.

<http://icombulgaria.org/news/2017/news2017.11.24.ICOM-BG.htm>

Предложение: Текстът в **чл.2, ал.6** да остане **непроменен**.

Автор: Исторически музей-Балчик Исторически музей-Балчик (14.03.2019 10:42)

Исторически музей- Балчик

Изразяваме нашата пълна подкрепа към направените коментари и предложения на колегите от останалите музеи!

Автор: Исторически музей-Балчик Исторически музей-Балчик (14.03.2019 10:39)

Чл. 20, ал. 5- В случаите по ал. 4 се изготвя протокол за приемане- предаване по образец...

Коментар: В много от музеите, фондохранител и уредник са едно и също лице, което обезсмисля този протокол, тъй като предал и приел, ще е същото това лице. Може ли в такъв случай, редът да се уточни във вътрешните правила.

Автор: Исторически музей-Балчик Исторически музей-Балчик (14.03.2019 10:32)

Идентификация на придобити от музея вещи

чл.6а, ал. 2- На идентификация подлежат всички вещи придобити и предоставени на музея

чл. 6д, ал.3- За вещи, които отговарят на чл. 7, ал 3 и 4 от ЗКН, комисията не съставя експертни заключения, но съставя опис, приложение към протокола

Коментар: Комисията по идентификация определя дали постъпилите вещи са ДКЦ или не. В същото време вещите, съгласно чл.7, ал. 3 и 4 от ЗКН не подлежат на идентификация. Как комисията ще изготви опис към протокола за идентификация, ако такава няма.

Автор: Исторически музей-Балчик Исторически музей-Балчик (14.03.2019 10:09)

Чл.30, ал.2 – Инвентаризация по репрезентативния метод на всички ДКЦ от основен и обменен фонд

Коментар: т.е. научно-спомогателния фонд подлежи на инвентаризация само на пет години съгл.чл.30, ал.1, т.1. Съгл.§1, т.2 от Допълнителната разпоредба: "

*Репрезентативен метод е вид проверка на предварително определена част от **основния, обменния и научно -спомогателния фонд**, извършена на принципа на случайния избор на **ДКЦ**".* Текстове си противоречат.

Автор: Исторически музей-Балчик Исторически музей-Балчик (14.03.2019 10:00)

Чл.29, ал.6 – писмена заповед за извършването на инвентаризация, в която се определят:

т.1- *сроктът за започване и приключване на инвентаризацията*

Въпрос: Срокът за всички отдели и фондове поотделно или изобщо за цялата инвентаризация в музея. Как директорът ще определи точно в кой момент МОЛ или членовете от комисията ще имат възможност за идвършване на инвентаризацията при условие, че съставът ни е ограничен и фондохранителите са и уредници - освен фондовата работа трябва да посрещат и посетители.

т.3 - ДКЦ/вещи, които подлежат на инвентаризация по репрезентативния метод

Въпрос: Т.е. посочва фондовете, които подлежат на тази инвентаризация или самите ДКЦ. Ако са конкретните ДКЦ, къде остава принципа на случайния избор съгл.§1, т.2 от Допълнителната разпоредба.

Автор: Исторически музей-Балчик Исторически музей-Балчик (14.03.2019 09:31)

Чл.30, ал.1 и ал.2 - Инвентаризации

Коментар: Ако ДКЦ се отчитат счетоводно съгласно действащото законодателство, това означава, че като ДМА трябва да се инвентаризират в срокове посочени в ДДС 10/28.12.2017г. на МФ. Кой нормативен акт да следваме и като какви да ги третираме - ДКЦ или ДМА?

Автор: Исторически музей-Балчик Исторически музей-Балчик (14.03.2019 09:19)

Чл.2, ал.6 - „ДКЦ, инвентирани в музейните фондове се отчитат счетоводно съгласно действащото законо

Коментар и мотив против: Защо е необходимо двойното отчитане на ДКЦ - веднъж в инвентарните книги и втори път счетоводно като ДМА. Съгласно становище на МФ с техен изх.№04-06-0006/21.01.98г и изхV074-00-13/06.06.2003г. движимите паметници на културата, съответно ДКЦ, не могат да се причисляват към ДМА на музеите, тъй като не отговарят на изискването за ДМА. Колко време, труд и средства ще са необходими за счетоводното заприхождаване на десетки, стотици хиляди инвентарни единици, голяма част от които нямат стойност? Кой, кога и как ще остойности например археологическите ДКЦ? Със сигурност мотивите за промяна в наредбата не са облекчаване дейността на без това ограничения състав на служителите, нито спестяване на финансови средства.

Автор: Антон Ковачев (13.03.2019 14:56)

АМ-Сандански

Колегите от РИМ-Благоевград са изчерпателни, коментирали сме предложенията и за да не се повтаряме излишно само ще изразя подкрепа към направените предложения и коментари.

Автор: Михаела Василева (12.03.2019 14:42)

във връзка с обменните фондове

Коментар и въпроси:

В чл. 114, ал. 2 от ЗКН е посочено, че „националните, регионалните, общинските музеи и музеите със смесено участие могат да извършват правни сделки с културни ценности само от обменния си фонд след разрешение на министъра на културата или от ръководителя на ведомството, към което са създадени, съответно от кмета на общината“.

Не трябваше ли точно в тази наредба да намери място казусът – как точно музеите да обменят движими културни ценности от обменните си фондове. Нали тези фондове затова са обменни!!! Член пети от настоящата наредба посочва същността на материалите, които се регистрират в обменния фонд и перефразира старата наредба. В Приложение №9 към чл. 12, ал. 5, отнасящо се до попълване на „Книга за обменен фонд“, от описаните графи става ясно, че това е възможно /виж графите на инвентарната книга за обменен фонд/. **Реално обаче този казус не работи.** Ако не сега, с новите промени в тази наредба, кога ще се уточнят правилата и редът за обмен на ДКЦ между музеите. Как при обмяна на ДКЦ ще се овъзмездяват съответните музеи – на базата на остойността на движимите паметници на културата или на базата на брой обменяни инвентарни единици. И в крайна сметка, доколко тези материали са запазили някогашната си стойност, при това двупосочно, защото и критериите за оценка също се променят във времето.

В резултат на повърхностното разглеждане на този фонд и неговото управление в нормативните актове, липсва всякаква практика за обмен на движими културни ценности между отделните музеи, тоест - оказва се, че обменният фонд в действителност не изпълнява основната си функция. До кога? Ако това не се промени, защо още съществува този фонд!

Автор: Михаела Василева (12.03.2019 14:11)

Към чл. 15 ал. 1

Коментар: Да се уточнят нещата със специфичните шифровани белези!

От 30 години РИМ-Благоевград има класификатор на отчетните обозначения, който включва:

1. Абrevиатурата от наименованието на музея;
2. ЦИФРОВ шифър, който е различен за отделните фондове и не е буквен.
3. Инвентарен номер.

Доколкото разбирам, с новата промяна трябва да заменим всички цифрови шифри с буквени!

Въпрос: Какво правим с 250 инвентарни книги, в които около 100 000 инвентарни единици са заведени с цифровия си шифър пред инвентарния номер???

Зачертваме 30-годишните отчетни обозначения и започваме отначало ли?

Автор: Михаела Василева (11.03.2019 16:10)

Към чл. 31, нова ал. 3 - относно инвентаризациите и уведомяване на компетентните органи

Коментар: Всички уредници, които съвестно си правят инвентаризацията, са наясно, че при всяка пълна инвентаризация се намират липси и се появяват нови, които от своя страна при следващи инвентаризации отново се намират. **Ние не сме престъпници** и не може да бъдем третирани като такива! И когато липсващите материали бъдат открити, какво следва? След наказание - опрощение!

Предложение: да се допълни:

(3) След изпълнението на процедурите по ал. 2, директорът на музея предприема незабавно действия за уведомяване на компетентните органи и собственика на липсващите движими културни ценности, когато те са били обект на кражба, умишлено унищожаване или повреда.

Автор: Михаела Василева (11.03.2019 16:02)

Към чл. 26, нова ал. 7 - вътрешни правила за архивиране на информацията в електронен вид

Коментар: Създаването и изпълнението на "вътрешни правила за начина на създаване, допълване, архивиране и възстановяване на информацията в електронен вид" не е от компетенцията на музеите. На този етап, в който музеите не разполагат със софтуерни специалисти, тази алинея е неизпълнима. В предходната ал. 6 сте описали достатъчни мерки за сигурност на съхранението на научните паспорти!

Предложение: ал. 7 да се премахне!

Автор: Михаела Василева (11.03.2019 15:55)

Към чл. 26, ал. 2 - съдържание на научния паспорт

Коментар: Точка 16, която съдържа номер на фотонегатива или дигиталния носител, отдавна сме на мнение, че трябва да се премахне, особено що се касае за дигиталните носители. Би имало някакво значение, ако във всеки музей има функционираща фотолаборатория, действащи вътрешни правила за работата на фотолабораторията и съхранението на фотодокументацията, която се картотекира. В повечето музеи няма подобни правила.

Автор: Михаела Василева (11.03.2019 15:43)

Към чл. 21, нова ал. 3 - относно отсъствието на предаващото лице

Коментар: Предаващият може и да не е в продължителен отпуск или трайна неработоспособност, имаме много случаи, в които се налага спешно да се извади една културна ценност, и материално-отговорното лице точно този ден, или тези

два-три дни да го няма.

Предложение: да се премахне „поради смърт, запрещение, трайна неработоспособност или продължителен отпуск“:

(3) При отсъствие на предаващия предаването се извършва от комисията по ал. 2 на новоопределено длъжностно лице.

Автор: Михаела Василева (11.03.2019 15:27)

Към чл. 20, ал. 5 - относно движението на ДКЦ вътре в музея

Коментар: В Приложение 2 към чл. 9 от новата проекто-наредба, в „Указания - т. 3“ е написано, цитирам „**Категорично се забранява приемане-предаване на движими културни ценности/движими вещи без съставяне на акт.**“ Тоест - съставянето на акт е задължително, а според тази алинея към него трябва да се добави и протокол. Актовете от кочаните са достатъчни, кому са нужни тези хвърчащи протоколи за всяка вещь!!

Предложение:

(5) В случаите по ал. 4 се изготвя Акт приемане-предаване.

Автор: Михаела Василева (11.03.2019 15:18)

Към чл. 19, нова ал. 4 - относно съхранението на неидентифицирани ДКЦ

Коментар: най-абсурдната алинея! 10 000 материала, дошли от археологически разкопки, къде да се приберат, докато се идентифицират! И кой ще отговаря за тях, ако са в общи помещения, които не са определени за фондохранилища!!! У дома ли да ги приберем или в кабинетите?

Предложение: да се премахне ал. 4!

Автор: Михаела Василева (11.03.2019 15:12)

Към нов чл. 9а, ал. 5 - относно приключените формуляри и предаването им срещу протокол в НА

Коментар:

Напълно излишно е да се пише протокол за всяко нещо, предадените кочани с формуляри могат да се отбелязват в Книгата за движението по ал. 1, за всеки върнат кочан ли да се прави протокол!!

Предложение:

(5) Приключените кочани с формуляри се предават в Научния архив, където се завеждат и съхраняват, като това се отбелязва в Книгата по ал.1.

Автор: Михаела Василева (11.03.2019 15:08)

Към чл. 15, нова ал. 1 - относно отчетните обозначения - шифър и инв. номер

Въпрос: На някои културни ценности /игли, пирони, фибулки например/ едва се намира място за нанасяне на инв. номер, как ще се нанесе и абревиатурата от наименованието на музея?

Автор: Михаела Василева (11.03.2019 14:49)

Към чл. 13, нова ал. 2 - относно еднократното удължаване на срока за инвентариране

Коментар: Ако срокът вече е удължен с още един месец, но уредника - МОЛ за културните ценности и инвентарни книги излезе в болничен например, комисия ли ще трябва да инвентира материалите и по какви правила? **Трябва да се има предвид, че в голяма част от музеите няма фондовици и уредниците са и материално-отговорни лица на фондовете си!**

Предложение: да се махне от текста "еднократно":

(2) С мотивирано писмено предложение от уредника, директорът на музея може със заповед да удължи срока по ал. 1.

Автор: Михаела Василева (11.03.2019 14:37)

Към чл. 9, ал. 6 - относно придобитите при теренни проучвания материали

Цитирам : (6) За движими вещи, които могат да се определят като културни ценности, придобити при теренни проучвания **с изключение на теренните археологически проучвания**, ръководителят на проучването осигурява редовно водене на полеви дневник и на полева инвентарна книга, които след приключването им се предават в научния архив. Полевата инвентарна книга се води по образец съгласно Приложение № 3.

Въпрос: Какво означава „с изключение на теренните археологически проучвания“? **Този въпрос е неясен и от сега действащата наредба, от където информацията е пренесена в настоящата проекто-наредба /от старата ал. 3 в новата ал. 6/?**

Автор: Михаела Василева (11.03.2019 14:24)

Към чл. 9, ал. 2 - относно документите за собственост и декларациите за произход

Коментар:

Дарителите ще спрат да предават вещи, ако ще трябва да подписват декларации или да предоставят документ за собственост!!! Бабата с чергата или с пощенската картичка не иска дори временна разписка, нея ли ще караме да попълва декларация! Тук не става въпрос за колекционери, а за хора, които, вместо да си изхвърлят старите вещи на боклука, са ги донесли в музея.

Предложение:

Алинея 2 да се премахне

Автор: Михаела Василева (11.03.2019 13:47)

Към чл. 6д, ал. 9 - експертното заключение се съхранява и на електронен носител в научния архив

Коментари:

1. Експертното заключение е една бланка, чието съдържание изцяло се пренася в инвентарните книги - основният регистър на движимите културни ценности, и е излишно съхранението му и на електронен носител - това означава сканиране на всяко едно експертно заключение, информацията от което подлежи на постоянно надграждане впоследствие - при изготвянето на НАУЧНИТЕ ПАСПОРТИ! Културните ценности подлежат на реставрация, изследване и публикуване и допълнителното натоварване на музейните сървъри с първична информация е напълно излишно.

Тежестта трябва да падне върху научните паспорти!

2. В наредба № Н-3 от 26 януари 2012 г. за създаването, съдържанието, поддържането, съхраняването и използването на Националния документален архив на Националния институт за недвижимо културно наследство и научния архив на музеите, в глава трета - за създаването и съдържанието на научния архив на музеите, никъде не се борови с понятия като "електронни" документи. **Научният архив не е електронна база от данни!**

Предложение:

(9) Експертното заключение може да се съхранява и на електронен носител в научния архив на музеите.

Автор: Михаела Василева (11.03.2019 12:11)

Към чл. 6б, ал. 2 и ал.3 - срокове за извършване на идентификацията

Коментари и мотиви против сроковете:

1. За всяка вещь трябва да се пуска заповед, да се свиква комисия и да се пише протокол - излишна и натоварваща бюрокрация! Музеите си имат вътрешни правила за работата на фондовата комисия и график за провеждане на заседанията за всяка календарна година.

2. Представете си, че точно при постъпване на вещта директорът или уредниците, които трябва да извършат идентификацията, ги няма - това често се случва, особено при археолозите, които по половин година са на археологически разкопки. Този казус се оказва неизпълним особено при пристигане на ЗМФ. Самият министър на финансите **не посочва** срок в заповедта си, единственото изискване е, след като движимите вещи бъдат заведени в инвентарните книги, да се уведомят заинтересованите страни - МК,

НАП и съответният окръжен съд.

3. При археологически проучвания или големи дарения в регионалните музеи постъпват огромен брой ДКЦ /само в последните две години в РИМ-Благоевград са постъпили повече от 10 000 археологически материали /по полеви инвентарни книги/, от дарения на общината – още около 1 500 документи и вещи/. Една проста аритметика – ако комисията по идентификация за 250 работни дни в годината /без да смятаме платения годишен отпуск, прави по 5 експертни заключения на ден, за година ще изготви 1250 експертни заключения /при положение, че всеки ден прави това, без да се разсейва с други активности. За 10 000 ДКЦ са нужни 8 години!!!

Извод: заложените срокове са напълно неизпълними!!!

Предложение:

(2) *Срокът за издаване на заповед по ал. 1 не може да бъде по-дълъг от **6 месеца** от постъпването на вещта.*

(3) *Срокът за извършване на идентификация не може да бъде по-дълъг от **три години**. По изключение, с мотивирано предложение от председателя на комисията по чл бв до директора на музея, срокът може да бъде удължен по приложен график.*

Автор: Михаела Василева (11.03.2019 11:42)

Към чл. бд, ал. 5 - експертните заключения, подписите и печатите

Коментар относно ал. 5 и частта за печата на музея и подписа на председателя на комисията на този печат:

Абсолютно ненужно е да се формализират и снимките в експертните заключения, с поставяне на печат на музея в долния десен ъгъл на определеното за снимката поле, още повече пък с подписа на председателя на комисията. Този председател при всички случаи не е директор. На официалния печат на музея се подписва директорът или определено от него със заповед лице, което го замества в случай на отсъствие. Председателите на комисиите по идентификация са различни специалисти, в зависимост от вещите - предмет на идентификацията.

Въпрос: До колко това допълнение е законосъобразно, още повече, че е абсолютно ненужно!

Автор: Живка Янакиева (04.03.2019 14:21)

инвентаризация на научно-спомагателен фонд

Имам възражения по текстове (болд), свързани с допълнително въведена инвентаризация на научно-спомагателен фонд на музеите, а именно:

§28. Чл. 29 се изменя:

*„Чл. 29. (1) Музеите извършват инвентаризации за проверка на наличността на движимите културни ценности/**вещи**, за проследяване състоянието им, както и това на инвентарните книги.*

*(2) Инвентаризация на движимите културни ценности/**вещи** се извършва в следните случаи:*

§29. Чл. 30 се изменя така:

*„Чл. 30. (1) Ежегодната инвентаризация на движимите културни ценности/**вещи** по чл. 29, ал. 2, т. 1 се извършва, както следва:*

*1. пълна инвентаризация на основния, обменен и **научноспомогателен фонд** - един път на пет години, като се включват всички движими културни ценности, а когато те са не повече от 400 - ежегодно;*

3. §33. *Създава се нов чл. 33:*

*„Чл. 33 (1) Бракуване на предмети от **научно-спомогателния фонд** се осъществява след предложение на комисията по инвентаризация и писмена заповед на директора на музея, в която се посочва основанието за бракуване.*

Мотиви против:

1. Въвеждането на инвентаризация на научно-спомогателен фонд е допълнително натоварване за музеите, голяма част от които поради ограничен персонал трудно успяват да извършат ежегодна проверка на основен и обменен фонд според изискванията на наредбата.

2. Технологично погледнато ежегодно се отделят по няколко месеца за инвентаризация - за основен и обменен фонд. Предлага се инвентаризация на научно-спомогателен фонд, в който няма движими културни ценности. В научно-спомогателен фонд са включени огромно количество снимки, схеми, предмети и материали свързани с експозиционната дейност, намиращи се из целия музей (фондове, експозиции). Подобна инвентаризация е свързана с проверка на хиляди вещи и ще натовари допълнително музейните специалисти, които отговарят и за останалите фондове. Това са същите специалисти, които извършват научна, експозиционна, образователна и всяка друга дейност в музеите.

3. Част от материалите, включени в НСФ се предполага, че могат да бъдат похабени или в процеса на изследователската работа да бъдат унищожени чрез прилагане на деструктивни анализи. Нормално, направените поправки са довели и до създаване на нов член 33 за бракуване, което води до допълнителни бюрократични процедури.

В заключение, цитираните по-горе поправки не облекчават основните дейности в музеите, нито намаляват излишната документация, каквито са мотивите за внасяне на проекта в Министерски съвет.

Живка Янакиева

Автор: Живка Янакиева (03.03.2019 20:48)

инвентаризация

Въпрос: подлежи ли на инвентаризация научно-спомогателен фонд, който не съдържа движими културни ценности, както е вписано по-долу?

„Чл. 30. (1) Ежегодната инвентаризация на движимите културни ценности/вещи по чл. 29, ал. 2, т. 1 се извършва, както следва:

1. пълна инвентаризация на основния, обменен и научноспомогателен фонд - един път на пет години, като се включват всички движими културни ценности,

Автор: Антон Миленков (25.02.2019 12:51)

Въпроси към Чл. 6д, 3 (5)

Чл. 6д, 3 (5) В случаите по ал. 2, т. 2 и 3 експертното заключение задължително включва информация за наименованието, описанието, състоянието, теглото, авторството, мястото и времето на създаване, материалите на изготвяне, техниката, размерите, специфичните особености и други характеристики, както и най-малко две цветни изображения на културната ценност /лице и гръб/ с размери не по-малки от 8/12 см. Върху долния десен ъгъл на снимката се полагат печатът на музея и подписът на председателя на комисията. Печатът трябва да обхваща и част от долния десен ъгъл на определеното за снимката поле. Експертното заключение може да не съдържа някои от характеристиките, когато не е възможно тяхното определяне.

Коментар: За триизмерни обекти понятията „лице“ и „гръб“ са неадекватни.

Коментар: Цветни изображения: освен размерът, съществени са и други характеристики,

Всеки един етап от фотографския процес от осветяването, избора на техника, заснемането, обработката на суровия материал до показването му върху крайния носител, влияе в една или друга степен на техническото качество на фотографията.

Най- често спряганият показател е резолюцията на оригиналното заснето изображение, независимо дали е по класически аналогов процес или цифрово. Разделителната способност на носителя показва количеството отделна информация, която може да регистрира, колко по-точно и с повече детайли ще се получи снимката. Колкото по-висока е тя - толкова повече по-малки детайли ще се отбележат.

При цифрова фотография е важно използване на различните формати като EPS, PSD, PDF и AI - всички слоеве трябва да бъдат обединени, а текстовете конвертирани в криви. При TIFF форматите може да бъде използвана LZW компресия, но

задължително трябва да бъдат записани за IBM PC операционна система. За отпечатване и размножаване се приемат основно само JPG или PNG файлове.

„Върху долния десен ъгъл на снимката се полагат печатът на музея и подписът на председателя на комисията. Печатът трябва да обхваща и част от долния десен ъгъл на определеното за снимката поле.“

Коментар: Като лаик се опитам да разбера дали този текст означава, че снимката прикрепена върху материален (предполагаемо хартиен) носител.

Трябва ли да се формализират и методите на прикрепване на снимките?

История

Начало на обществената консултация - 21.02.2019

Приключване на консултацията - 21.03.2019

Справка за получените предложения - 16.10.2020

[Справка за отразяване на предложенията и становищата](#)